

Regelink
Ecologie & Landschap

Ecologische quickscan

Europalaan Noord Utrecht

In het kader van de Wet natuurbescherming

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	██████████
In opdracht van	Gemeente Utrecht
Naam opdrachtgever	██████████
Rapportnummer	RA19207-03
Status rapport	Definitief
Datum oplevering rapport	26 juni 2019
Aantal pagina's	49
Collegiale toets	██
Wijze van citeren	██████████ 2019. Ecologische quickscan Europalaan Noord Utrecht. In het kader van de Wet natuurbescherming Rapport RA19207-03, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.net
www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doel	5
2. Werkwijze en inspanning	7
3. Omschrijving plangebied	8
3.1 Beschrijving	8
3.2 Aanwezige ecotopen	9
4. Resultaten	10
4.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	10
4.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	10
4.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	11
4.4 Beschermingsregime andere soorten	13
4.5 Utrechtse soortenlijst	15
4.6 Bescherming van houtopstanden	18
5. Ingreep	19
6. Toetsing en effectbeoordeling	20
6.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	20
6.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn	20
6.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn	20
6.4 Beschermingsregime andere soorten	21
6.5 Utrechtse soortenlijst	22
6.6 Bescherming van houtopstanden	23
7. Conclusies	24
7.1 Beschermd gebied (Natura 2000 en NNN)	24
7.2 Beschermd soorten	24
7.3 Bescherming van houtopstanden	26
7.4 Samenvatting	26

8. Bronnen	27
8.1 Literatuur	27
8.2 Websites	27
Bijlage 1. Foto-impressie plangebied	29
Bijlage 2. Utrechtse soortenlijst	38
Bijlage 3. Wet- en regelgeving	41
Bijlage 4. Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten	46
Bijlage 5. Vrijstelling per provincie	48

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Utrecht is van plan om het plangebied Europalaan Noord Utrecht te herinrichten. Bij de herinrichting van het openbare gebied zullen mogelijk bomen worden geroid.

Volgens nationale- en internationale regelgeving is het verplicht om voorafgaand aan deze ingreep onderzoek te doen naar de effecten op beschermde gebieden (Natura 2000 en Natuurnetwerk Nederland (NNN)) en het eventueel voorkomen van beschermde flora en fauna. Daarnaast is het van belang rekening te houden met de soorten die zijn opgenomen op de Utrechtse soortenlijst. Tevens is het volgens nationale regelgeving in sommige gevallen verplicht om melding te doen van het kappen van houtopstanden.

Bescherming van Natura 2000-gebieden, soorten en houtopstanden wordt in Nederland vanaf 1 januari 2017 geregeld via de Wet natuurbescherming. Het beleid rond NNN is vastgelegd in het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) en heet hier formeel EHS.

Deze rapportage geeft een eerste inschatting van het effect op beschermde gebieden, geeft aan welke beschermde flora en fauna onder de Wet natuurbescherming en de Utrechtse Soortenlijst mogelijk voorkomen in het plangebied, en wat de effecten van de ingreep hierop zijn. Wanneer effecten op beschermde gebieden mogelijk aan de orde zijn en/of wanneer de aanwezigheid van beschermde flora en fauna (door de Wet natuurbescherming en de Utrechtse Soortenlijst) niet afdoende kan worden aangetoond of uitgesloten, is er nog aanvullend onderzoek nodig. In bijlage 2 is de Wet natuurbescherming beknopt weergegeven.

1.2 Doel

Met deze quickscan worden de volgende vragen beantwoord:

- Wat is de ligging van het plangebied ten opzichte van beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Welke beschermde flora en fauna onder de Wet natuurbescherming en de Utrechtse soortenlijst komen potentieel voor in het plangebied?
- Heeft de ingreep mogelijk een effect op beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)?
- Heeft de ingreep mogelijk een effect op de potentieel aanwezige beschermde flora en fauna die vallen onder de Wet natuurbescherming en de Utrechtse soortenlijst?
- Heeft de ingreep betrekking op houtopstanden die onder de Wet natuurbescherming vallen?
- Houdt het uitvoeren van de ingreep mogelijk een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming in?
- Is er voor de effecten op beschermde gebieden een nadere toetsing nodig?

- Naar welke soorten en voor deze soorten belangrijke functies is eventueel aanvullend onderzoek nodig?

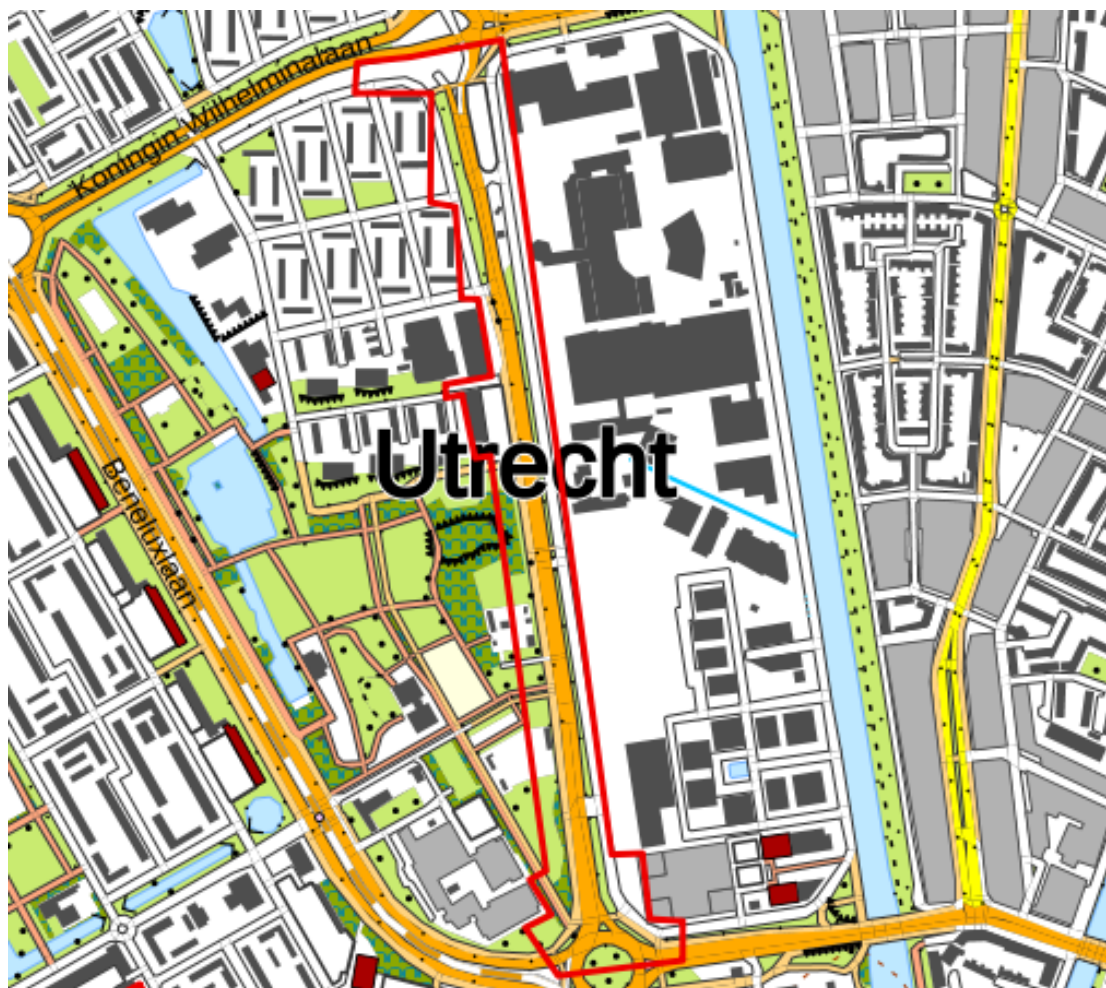
2. Werkwijze en inspanning

De volgende methoden zijn bij het onderzoek gebruikt:

1. Op 01 mei 2019 werd het plangebied, Europalaan Noord te Utrecht, door ██████████ bezocht. Daarbij werden de in het plangebied aanwezige ruimtelijke structuren en ecotopen met behulp van de volgende instrumenten geïnventariseerd:
 - verrekijker,
 - fotocamera.
2. Op 13 mei 2019 werd het plangebied nogmaals bezocht.
3. De ligging van het plangebied ten opzichte van nabijgelegen beschermde gebieden (Natura 2000- en NNN) werd opgezocht.
4. Door middel van literatuuronderzoek werd onderzocht welke beschermde flora en fauna van de Wet natuurbescherming en de Utrechtse soortenlijst in de ruime omgeving van het plangebied recentelijk zijn waargenomen (in een straal van ongeveer 5 km in de afgelopen 10 jaar). Hierbij werd gebruik gemaakt van waarnemingen uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), aangevuld met gegevens uit relevante recente verspreidingsatlassen en actuele websites.
5. Aan de hand van het veldbezoek en het literatuuronderzoek werd op grond van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de beschermde flora en fauna die vallen onder de Wet natuurbescherming en de Utrechtse soortenlijst met bijbehorende functies die in het plangebied (kunnen) voorkomen.
6. In samenspraak met de opdrachtgever werd de ingreep in kaart gebracht en omschreven.
7. Op grond van de beschreven ingreep werd:
 - bepaald of negatieve effecten op beschermde gebieden op voorhand zijn uit te sluiten of dat hiervoor nog een aanvullende toetsing noodzakelijk is;
 - een inschatting gemaakt van de redelijkerwijs te verwachten negatieve effecten op de (potentieel) aanwezige beschermde soorten en functies;
 - bepaald of de bescherming van houtopstanden aan de orde is.

3. Omschrijving plangebied

Het plangebied bestaat uit de Europalaan Noord en de aangrenzende bermen in Utrecht, provincie Utrecht. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied met rood aangegeven. Het plangebied wordt aan de zuidzijde begrensd door het Europaplein, aan de westzijde door park Transwijk en de wijk Transwijk, aan de noordzijde door de Koningin Wilhelminalaan, en aan de oostzijde door een bedrijventerrein.

Figuur 1. Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2019.

3.1 Beschrijving

Het plangebied betreft het noordelijk deel van de Europalaan, een autoweg, met aan de zijkanten bermen met bomen en ondergroei. De bermen zijn begroeid met onder andere straatgras (*Poa annua*), duizendblad (*Achillea millefolium*), madeliefje (*Bellis perennis*) en paardenbloem (*Taraxacum officinale*). Ook zijn er enkele ingeplante stukken met tulpen en narcissen aanwezig. Over de gehele lengte langs de Europalaan staan aan beide kanten een enkele of dubbele bomenrij met onder andere de soorten de Hollandse bastaard iep (*Ulmus x hollandica.*), zomereik (*Quercus robur*), els (*Alnus x spaethii*), gewone platan (*Platanus hispanica*), gewone es (*fraxinus excelsior*), paardenkastanje (*Aesculus hippocastanum*) en gewone esdoorn (*Acer pseudoplatanus.*). Enkele bomen hebben duidelijk zichtbare holtes, waaronder

enkele Hollandse bastaard iepen die in de zuidoosthoek van het plangebied staan. Daarnaast staan verspreid over het plangebied meerdere bomen, waar mogelijk holtes aanwezig zijn. Vanaf de grond is het niet mogelijk om te zien of alle, in de knoesten aanwezige gaten, doorgerotte holtes vormen of niet. Tijdens het veldbezoek zijn twee kraaiennesten waargenomen, namelijk in de zuidoosthoek van het plangebied.

Aan de oostkant van de Europalaan loopt een parallelweg langs het industrieterrein. In het zuidelijke deel bevindt zich een afscheiding tussen de Europalaan en de parallelweg. Deze afscheiding is deels begroeid met onder andere klimop (*Hedera helix*).

3.2 Aanwezige ecotopen

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig (zie ook de foto's van het plangebied in Bijlage 1):

- Droog, extensief beheerd grasland;
- Dunne Hollandse bastaard iepen (diameter borsthoogte < 25 cm);
- Dikke Hollandse bastaard iepen, els, plataan, zomereik en gewone es zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Dikke Hollandse bastaard iepen, els, plataan, zomereik en gewone es mogelijk met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Dikke Hollandse bastaard iepen, els, zomereik en gewone es met holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Lage, opgaande begroeiing en kruidachtigen bestaande uit: straatgras, madeliefje, paardenbloem, duizendblad en klimop.

4. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de bureaustudie en het veldbezoek besproken. Soorten worden per beschermingsregime beschreven, waarbij achtereenvolgens de soorten van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn, beschermingsregime andere soorten en de Utrechtse soortenlijst worden besproken. Voor de soorten die in de resultaten worden besproken als aanwezig of mogelijk aanwezig zal een effectenanalyse met de daaruit volgende vervolgstappen worden beschreven in hoofdstuk 6 en 7 van dit rapport.

4.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is 'Oostelijke Vechtplassen'. Dit gebied ligt op een afstand van meer dan 7 km van het plangebied.

Het plangebied ligt op 2,2 km afstand van het NNN.

4.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Binnen het plangebied staan geen gebouwen, daarom zijn jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die in gebouwen onder bijvoorbeeld dakpannen broeden, zoals huismus (*Passer domesticus*) en gierzwaluw (*Apus apus*) zijn niet aanwezig. De aanwezige afscherming begroeid met klimop zou beschutting kunnen bieden aan de huismus. In het bedrijventerrein aan de oostzijde van het plangebied zijn geen geschikte nestlocaties voor de huismus aanwezig. In de wijk Transwijk langs de noordwest grens van het plangebied komt huismus wel voor (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek, dat plaatsvond in het broedseizoen van de huismus zijn geen foeragerende huismussen in het plangebied waargenomen of gehoord. De klimophaag in de zuidoosthoek van het plangebied ligt op meer dan 300 meter afstand van de wijk Transwijk waar mussen voorkomen. Gezien de aanwezigheid van park Transwijk en meerdere groenstructuren in de wijk Transwijk kan ervan uit worden gegaan dat het plangebied geen essentieel leefgebied is.

Binnen het plangebied zijn twee bomen aanwezig met kraaiennesten, deze nesten kunnen mogelijk geschikt zijn voor roofvogels zoals de ransuil, boomvalk, buizerd, havik en mogelijk de roek die allen voorkomen in Utrecht (bron: NDFF). Genoemde roofvogels en de roek zijn de afgelopen tien jaar niet waargenomen in het plangebied (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek, dat plaatsvond in het broedseizoen van vogels, is er geen activiteit waargenomen op de nesten. De boomvalk nestelt vanaf half mei tot juni, begin mei kan wel al baltsactiviteit worden waargenomen. Er zijn geen poepsporen langs de nesten of onder de betreffende bomen waargenomen, ook zijn geen baltsende boomvalken waargenomen. Bij een tweede veldronde aan de nestbomen, die half mei plaatsvond, is er opnieuw geen activiteit bij de nesten of sporen van vogels waargenomen. Hiermee kan de aanwezigheid van broedende roofvogels en roek (soorten van categorie 1-4) redelijkerwijs worden uitgesloten.

Van de vogels uit categorie 5 kunnen worden verwacht: boomkruiper (*Certhia brachydactyla*), groene specht (*Picus viridis*), grote bonte specht (*Dendrocopus major*), ekster (*Pica pica*), koolmees (*Parus major*), pimpelmees (*Cyanistes caeruleus*), spreeuw (*Sturnus vulgaris*) en zwarte kraai (*Corvus corone*)(NDFF).

Hiernaast kunnen binnen het plangebied zangvogels aanwezig zijn die in tuinen en stedelijk gebied broeden zoals merel (*Turdus merula*), heggenmus (*Prunella modularis*), roodborst (*Erithacus rubecula*), vink (*Fringilla coelebs*), winterkoning (*Troglodytes troglodytes*) en kauw (*Coloeus monedula*).

4.3 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

4.3.1 Planten

Liggende raket (*Sisymbrium supinum*) en zomerschroeforchis (*Spiranthes aestivalis*) zijn verdwenen uit Nederland. Kleine vlotvaren (*Salvinia natans*) komt van nature in Nederland niet voor. Alle recente meldingen zijn terug te voeren op weggegooide aquariumplanten. Geel schorpioenmos (*Hamatocaulis vernicosus*) is een soort van kalkarme, ijzerrijke moerassen, en tonghaarmuts (*Orthotrichum rogeri*) komt vooral voor in jonge wilgenbossen en in jonge aanplant van zomereik. Drijvende waterweegbree (*Luronium natans*) is een soort van helder, voedselarm tot matig voedselrijk, zwak zuur water en kruipend moerasscherm (*Apium repens*) is een soort van zwak zure veen- of kleibodems, die 's winters ondiep overstroomd worden. Groenknolorchis (*Liparis loeselii*) tenslotte is een soort van natte duinvalleien en trilvenen. Deze hierboven genoemde biotopen zijn niet in, of in de omgeving van het plangebied aanwezig. Er zijn van de afgelopen 10 jaar dan ook geen waarnemingen bekend van deze planten in en rondom het plangebied (NDFF) en geen van deze soorten werd waargenomen tijdens het veldbezoek. Hiermee kan de aanwezigheid van al deze soorten redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3.2 Zoogdieren

Vleermuizen

In Utrecht komen de volgende vleermuissoorten voor: Baardvleermuis (*Myotis mystacinus*), franjestaart (*Myotis nattereri*), gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*), kleine dwergvleermuis (*Pipistrellus pygmaeus*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), meervleermuis (*Myotis dasycneme*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*). Waarnemingen van Baardvleermuis en franjestaart zijn vooral bekend in Fort bij Rijnauwen en Fort Vechten (bron: NDFF).

De in het plangebied aanwezige bermen met hoge bomenrijen vormen een geschikt foerageergebied voor een aantal soorten vleermuizen, daarnaast vormen de bomenrijen langs de Europalaan geschikte lijnvormige elementen, waarmee ook vliegroutes van vleermuizen niet kunnen worden uitgesloten. Of het hier gaat om essentieel foerageergebied en essentiële vliegroutes zal uit vervolgonderzoek moeten blijken. Enkele bomen hebben holtes en/of mogelijke holtes, zodat er mogelijk verblijfplaatsen van boom bewonende vleermuizen aanwezig zijn.

Gezien het ontbreken van water en plekken die geschikt zijn voor massawinterverblijfplekken kunnen in het plangebied derhalve de volgende soorten worden verwacht: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, kleine dwergvleermuis, rosse vleermuis, laatvlieger, gewone grootoorvleermuis.

In Tabel 1 is weergegeven welke functies van bovengenoemde soorten mogelijk voorkomen.

Tabel 1. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies.

	zomerverblijfplaats	kraamverblijfplaats	paarverblijfplaats	winterverblijfplaats	vliegroute	foerageergebied
gewone dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x
ruige dwergvleermuis	x		x	x	x	x
kleine dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x
rosse vleermuis	x					x
laatvlieger	x				x	x
gewone grootoorvleermuis	x		x	x	x	x

Bever en otter

In het plangebied en in de directe omgeving daarvan, is geen open water of een watergang aanwezig. Er zijn ook geen waarnemingen van otter (*Lutra lutra*) of bever (*Castor fiber*) bekend in de ruime omgeving van het plangebied (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn in het plangebied geen sporen van otter of bever aangetroffen. De aanwezigheid van beide soorten kan hiermee redelijkerwijs worden uitgesloten.

Hamster, hazelmuis en noordse woelmuis

Het verspreidingsgebied van hamster (*Cricetus cricetus*) en hazelmuis (*Muscardinus avellanarius*) is beperkt tot Zuid-Limburg. Voor de noordse woelmuis (*Microtus oeconomus*) geldt dat deze soort een zeer natte, kruidenrijke vegetatie behoeft en dat de verspreiding zich beperkt tot de lage, natte delen van Nederland. Daarom kan er van worden uitgegaan dat binnen het plangebied geen van de genoemde soorten voorkomen.

Overige zoogdieren

De overige onder de Habitatrictlijn vallende in Nederland voorkomende zoogdieren betreffen of zeezoogdieren of slechts zelden in Limburgse bossen waargenomen soorten zoals de wilde kat (*Felis silvestris*) en lynx (*Lynx lynx*). Van de wolf (*Canis lupus*) is alleen een vestiging op de Noord-Veluwe bekend en de soort wordt verder in Nederland incidenteel zwervend aangetroffen. Daarom kan er van worden uitgegaan dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende overige zoogdieren voorkomen.

4.3.3 Reptielen

Het plangebied ligt ver buiten het bekende verspreidingsgebied van muurhagedis (*Lacerta muralis*), en gladde slang (*Coronella austriaca*) en voldoet niet aan de biotoopeisen van zandhagedis (*Lacerta agilis*) (schrاله halfopen vegetatie met kleine open zandplekjes). . Er zijn van deze soorten dan ook geen waarnemingen bekend in de afgelopen 10 jaar in de ruime omgeving van het plangebied (bron: NDFF).

Derhalve kan worden gesteld dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende reptielen voorkomen

4.3.4 Amfibieën

In het plangebied is geen open water aanwezig. Het plangebied is dan ook niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën. Ook in de directe omgeving is geen geschikt voortplantingswater voor zwaarder of strikt beschermde amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën die onder dit beschermingsregime vallen kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3.5 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van vissen is dan ook uitgesloten.

4.3.6 Vlinders en libellen

In het plangebied komen geen voedselarme wateren of schrale vegetaties voor die geschikt zijn als leefgebied voor onder dit beschermingsregime vallende libellen en dagvlinders. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende libellen en vlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.3.7 Overige ongewervelden

Oeveraas (*Palingenia longicauda*), juchtleerkever (*Osmoderma eremita*) en Bataafse stroommossel (*Unio crassus*) zijn uit Nederland verdwenen. Het plangebied voldoet niet aan de biotoopeisen van de vermiljoenkever (*Cucujus cinnaberinus*), namelijk: vochtige bossen, houtwallen en lanen met bomen en dikke takken die recent zijn doodgegaan, bij voorkeur populieren. Geen van deze soorten zijn binnen het plangebied waargenomen in de afgelopen 10 jaar (NDFF), of tijdens het veldbezoek. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende overige ongewervelden kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.4 Beschermingsregime andere soorten

4.4.1 Planten

In de omgeving van het plangebied zijn er in de afgelopen 10 jaar waarnemingen bekend van echte gamander (*Tecrium chamaedrys subsp.*), groot spiegelklokje (*Legousia speculum-veneris*), kartuizer anjer (*Dianthus carthusianorum*), kluwen klokje (*Campanula glomerata*), muurbloem (*Erysimum cheiri*), Stijve Wolfsmelk (*Euphorbia stricta L.*) en wolfskers (*Atropa bella-donna L.*)(bron: NDFF). Deze soorten worden voornamelijk waargenomen in de binnenstad op meer de 3 kilometer afstand van het plangebied. Geen van deze soorten zijn waargenomen binnen het plangebied.

4.4.2 Zoogdieren

Slaapmuizen

Het verspreidingsgebied van de eikelmuis (*Eliomys quercinus*) beperkt zich tot specifieke gebieden in Zuid-Limburg. De soort is in de afgelopen 10 jaar dan ook niet waargenomen binnen en in de omgeving van het plangebied (NDFF). De soort kan voor het plangebied worden uitgesloten.

Ware muizen

Het verspreidingsgebied van grote bosmuis (*Apodemus flavicollis*) beperkt zich tot de oostgrens van Nederland en ligt derhalve buiten het plangebied. Voor de overige ware muizen geldt dat zij door de provincie Utrecht voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Spitsmuizen

Het verspreidingsgebied van de veldspitsmuis (*Crocidura leucodon*) omvat Twente en Zeeuws-Vlaanderen en ligt derhalve buiten het plangebied. De waterspitsmuis (*Neomys fodiens*) is gebonden aan schone wateren met een rijke oevervegetatie. Derhalve kan worden gesteld dat beide soorten niet in het plangebied voorkomen. Voor de overige spitsmuizen geldt dat zij door de provincie Utrecht voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Woelmuizen

De verspreiding van de molmuis (*Arvicola scherman*) is beperkt tot Limburg. De overige onder dit beschermingsregime vallende woelmuizen zijn door de provincie Utrecht voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Eekhoorn

Tijdens het veldbezoek werden geen nesten van de eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) of knaagsporen aangetroffen. Het plangebied vertoont dan ook geen essentiële functie voor de eekhoorn.

Haasachtigen, egel en vos

Deze soorten zijn door de provincie Utrecht voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Marterachtigen

In het plangebied is geen geschikt leefgebied voor marterachtigen aanwezig. Het is dan ook uitgesloten dat het plangebied dient als verblijfplaats voor de steenmarter (*Martes foina*) en boommarter (*Martes martes*). In het plangebied werden geen sporen van de das (*Meles meles*) aangetroffen. De das heeft dan ook geen verblijfplaats of essentieel foerageergebied in het plangebied.

De bunzing (*Mustela putorius*), hermelijn (*Mustela erminea*) en wezel (*Mustela nivalis*) zijn door de provincie Utrecht vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Overige zoogdieren

De overige onder dit beschermingsregime vallende zoogdieren betreffen ofwel zeezoogdieren ofwel in het bos of open veld levende grote hoefdieren. Daarom kan redelijkerwijs worden gesteld dat binnen het plangebied geen onder dit beschermingsregime vallende overige zoogdieren voorkomen.

4.4.3 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van vissen is dan ook uitgesloten.

4.4.4 Reptielen

Op grond van het ontbreken van geschikte ecotopen voor onder dit beschermingsregime vallende reptielen in het plangebied, zoals waterrijke habitats voor de ringslang (*Natrix natrix*) en schrale vegetatie met voldoende rustige, zonnige plekken voor overige reptielen, kan de aanwezigheid van reptielen redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.4.5 Amfibieën

In de omgeving van het plangebied zijn waarnemingen bekend van gewone pad (*Bufo bufo*), bruine kikker (*Rana temporaria*) en bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*) (bron: NDFF).

In het plangebied is geen open water aanwezig. Het plangebied is dan ook niet geschikt voor de voortplanting van amfibieën. Ook in de directe omgeving is geen geschikt voortplantingswater voor beschermde amfibieën aanwezig. De aanwezigheid van overwinterende amfibieën kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

De kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*), gewone pad, bruine kikker, bastaardkikker en meerkikker zijn door de provincies voor ruimtelijke ingrepen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

4.4.6 Dagvlinders en libellen

In het plangebied komen geen voedselarme wateren die geschikt zijn als leefgebied voor onder dit beschermingsregime vallende libellen. Van de beschermde dagvlinders is de grote vos waargenomen in het buitengebied ten oosten van Utrecht (bron:NDFF). Grote vos komt vooral voor in bosrijke omgeving, dat niet binnen het plangebied aanwezig is. De aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende libellen en dagvlinders kan daarom redelijkerwijs worden uitgesloten.

4.4.7 Overige ongewervelden

Het plangebied bevindt zich buiten het bekende verspreidingsgebied van de Europese rivierkreeft (*Astacus astacus*) en het vliegend hert (*Lucanus cervus*).

4.5 Utrechtse soortenlijst

Voor een overzicht van de Utrechtse soortenlijst zie Bijlage 2.

4.5.1 Vogels

Van de vogels die op de Utrechtse soortenlijst staan is de merel tijdens het veldbezoek waargenomen. De merel kan mogelijk nestgelegenheid vinden in de met klimop begroeide afscheiding. Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten waargenomen. Het is niet uit te sluiten dat merel in de grasstroken in het plangebied foerageert. Het is niet aannemelijk dat dit essentieel foerageergebied is, aangezien in park Transwijk betere omstandigheden zijn voor nestgelegenheid en foerageergebied.

Daarnaast zijn er waarnemingen bekend van de tjiftjaf (bron: NDFF) in park Transwijk. Dit park ligt tegen het plangebied aan. In het park is lage vegetatie en struikgewas aanwezig wat geschikt broedgebied vormt voor de tjiftjaf. In het plangebied zelf is weinig beschutting aanwezig waarmee de aanwezigheid van geschikt broedgebied uitgesloten.

De kleine karekiet is een moerasbewoner. Er is in de laatste vijf jaar een enkele waarneming bekend in park Transwijk daterend uit 2014 (bron: NDFF). Aangezien het plangebied alleen uit asfalt en gazon met hoge loofbomen bestaat, is de kans dat het om essentieel leefgebied in het plangebied gaat, uitgesloten. De blauwborst heeft een voorkeur voor natte en insectrijke gebieden met struweel- en loofboombegroeiing met open delen. Roerdomp heeft een voorkeur voor rietlanden en oevers langs open water. De aanwezigheid van blauwborst en roerdomp binnen het plangebied is dan ook uitgesloten.

4.5.2 Vissen

In het plangebied is geen open water aanwezig. De aanwezigheid van vissen is dan ook uitgesloten.

4.5.3 Planten

Hooilanden en bloemrijke bermen

In de Utrechtse soortenlijst zijn plantensoorten opgenomen die voornamelijk voorkomen in ruigten, hooilanden en extensief beheerde bloemrijke bermen. De bermen langs de Europalaan zijn intensief beheerd en worden meerdere keren per jaar gemaaid. Aardaker, distelbremraap, kruisbladgentiaan en zijn soorten die voornamelijk zijn te vinden op ruderaal terrein, vochtige kalkhoudende grond, in akkerranden en ruige wegbermen of op dijken. In de afgelopen 10 jaar zijn geen van deze planten in het plangebied of in de directe omgeving van het plangebied waargenomen (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is geen van de hierboven beschreven soorten waargenomen. De aanwezigheid van deze soorten is dan ook uitgesloten.

Wilde marjolein komt voor langs het Merwedekanaal in de minder intensief beheerde bermen van de Kanaalweg en de Zeehaenkade (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek is wilde marjolein niet waargenomen in het plangebied. Op de natuurwaardenkaart (Meerjaren Groenprogramma 2018-2021) staat een mogelijk voorkomen van veldsalie aangegeven. Waarneming van veldsalie in het plangebied dateren uit 2014 en 2006 (bron: NDFF). Tijdens het veldbezoek zijn er geen rozetten van de veldsalie waargenomen. Ook zijn uit 2016 waarnemingen bekend van de grote kaardenbol binnen het plangebied. Tijdens het veldbezoek zijn geen rozetten van de grote kaardenbol waargenomen.

Slanke sleutelbloem, stengelloze sleutelbloem, winterheliotroop en zwartblauwe rapunzel zijn schaduwrijke soorten, te vinden in rijkere bossen of in schaduwrijke vochtige bermen. Deze biotopen zijn niet binnen het plangebied aanwezig.

Muurplanten

Op de Utrechtse soortenlijst staan zeven soorten muurplanten (gele helmbloem, klein glaskruid, steenbreekvaren, stengelomvattend havikskruid, tongvaren, zwartsteel en fijn venushaar). Binnen het plangebied zijn geen geschikte muren aanwezig voor deze soorten. Mogelijk kunnen in de straatputten enkele muursoorten zoals de tongvaren voorkomen. Waarnemingen van de tongvaren zijn bekend in de wijk Transwijk en Rivierenwijk (bron:NDFF). De aanwezigheid van deze soort in het plangebied is daarom niet uit te sluiten.

Orchideeën

De bijenorchis, grote keverorchis zijn soorten van kalkgraslanden. Moeraswespenorchis, rietorchis en vleeskleurige orchis komen voor op licht beschaduwde vochtige tot natte omgeving. Deze biotopen komen niet voor in het plangebied. In de afgelopen 10 jaar zijn er geen waarnemingen bekend van deze soorten binnen het plangebied. Er is een waarneming van de rietorchis bekend uit 2012 in park transwijk. Echter gezien de droge en intensief beheerde bermen is de aanwezigheid van rietorchis binnen het plangebied uit te sluiten.

Brede wespenorchis is vrij algemeen in Utrecht en wordt ook aangetroffen in parken, plantsoenen, bermen en tuinen, voornamelijk in de wijk Lunetten (bron: NDFF). Er zijn enkele waarnemingen bekend langs de Kanaalweg, parallel aan de Europalaan. De bloeitijd van de brede wespenorchis is van juli – oktober en was ten tijde van het veldbezoek nog niet waarneembaar. De aanwezigheid van brede wespenorchis is niet uit te sluiten. Hondskruid is waargenomen langs het Merwedekanaal (2017) in de berm van de Zeehaenkade, ten zuiden van het plangebied (bron: NDFF). Deze bermen worden extensiever beheerd,

waardoor hondskruid meer kans krijgt om groot te groeien. Hondskruid bloeit van juni-juli en was nog niet waar te nemen ten tijde van het veldbezoek. De aanwezigheid van hondskruid is daarmee niet uit te sluiten.

Nectarplanten voor wilde bijen

Akkerklokje, brede lathyrus, grasklokje, rapunzelklokje en veldlathyrus zijn vaak te vinden op vochtige voedselrijke grond, in omgewerkte verwilderde bermen, langs dijken of spoorwegen. De bermen langs de Europalaan zijn nauwelijks verwilderd, waardoor het voorkomen van bovengenoemde soorten niet is te verwachten. Bekende waarnemingen van bovengenoemde planten zijn vooral langs watergangen op meer dan een kilometer afstand van het plangebied. Veldlathyrus is waargenomen langs de Zeehaenkade langs het Merwedekanaal. De bermen langs de Europalaan worden intensief beheerd, waardoor de veldlathyrus geen kans krijgt groot te groeien. Tijdens het veldbezoek is de veldlathyrus niet binnen het plangebied waargenomen. Daarmee is de aanwezigheid van bovengenoemde soorten uitgesloten.

Prachtklokje en ruigklokje zijn soorten die onder andere voorkomen op vochtige kalkrijke grond in en aan de rand van loofbossen. Dergelijk biotoop is niet binnen het plangebied aanwezig. Er zijn waarnemingen bekend van het prachtklokje in Rivierenwijk en Tolsteeg. Door het intensieve maaibeeld is het voorkomen van deze soort in het plangebied onwaarschijnlijk. Er zijn geen waarnemingen bekend van het ruigklokje (bron: NDFF).

De grote kattenstaart, grote wederik en ook het zomerklokje zijn voornamelijk te vinden aan waterkanten, in moerassige graslanden of natte bossen. Het plangebied voldoet niet aan de biotoopeisen van deze soorten.

Wilde reseda en wouw zijn soorten van open, droge omgewerkte grond, vaak te vinden langs spoorwegen en op dijken. Wilde reseda bloeit van mei tot september. De wouw bloeit in juni tot september. In de omgeving van het plangebied zijn wel waarnemingen gedaan van wilde reseda, in 2019 bij het Anne Frankplein en langs de koningin Wilhelminalaan (bron: NDFF). Er zijn waarnemingen van de wouw uit 2018 langs de Kanaalweg. Tijdens het veldbezoek zijn er geen rozetten van de wouw waargenomen en is de wilde reseda niet waargenomen.

Overige soorten

Dotterbloem, waterdriblad en zwanenbloem zijn moerasplanten. Binnen het plangebied is geen geschikt leefgebied aanwezig voor deze soorten.

Tijdens de veldbezoeken zijn geen maretakken in de bomen waargenomen en daarmee is de aanwezigheid van deze soort uitgesloten.

4.5.4 Wilde bijen

De gewone slobkousbij is afhankelijk van de grote wederik als waardplant. Deze plant komt niet in het plangebied voor. De grote klokjesbij en klokjesdikpootbij zijn afhankelijk van de klokjesfamilie (*Campanula spec.*) als waardplant. Aangezien de bermen intensief worden beheerd is de kans klein dat klokjesbloemen de kans krijgen zich hier in een grote dichtheid te vestigen. Wanneer de plant zich vestigt zal deze snel weer worden afgemaaid, wat nadelig is voor de vestiging van de grote klokjesbij en klokjesdikpootbij. De grote klokjesbij nestelt in rietstengels en dood hout. Rietstengels zijn niet binnen het plangebied aanwezig. Aan de zuidkant van het plangebied liggen enkele stronken dood hout. Nestgelegenheid is vaak binnen een actieradius van 300 meter van de voedselbron. Klokjes komen voornamelijk voor als tuinplanten. Echter aan de zuidkant van het plangebied ligt een bedrijventerrein. Gezien de afwezigheid van een grote

voedselbron aan de zuidkant van het plangebied is de aanwezigheid van de klokjesbij uitgesloten. De wijken Rivierenwijk en Tolsteeg waar wel klokjessoorten zijn waargenomen (bron: NDFF) liggen op 300 meter afstand en verder. De klokjesdikpootbij nestelt in de grond, maar ook hiervoor geldt dat vestiging is uit te sluiten door de afwezigheid van klokjes soorten in het plangebied. De kattenstaartbij is afhankelijk van de kattenstaart als waardplant. Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor de kattenstaart. De lathyrusbij is afhankelijk van vlinderbloemigen als waardplant. Deze bloemen zijn niet aanwezig binnen het plangebied. De resedamaskerbij is grotendeels afhankelijk van de wilde reseda, die op ruderaal terrein groeit, daarnaast is de wouw ook een goede waardplant. Beide planten zijn niet binnen het plangebied aanwezig. Wilde reseda en wouw zijn in de omgeving ten noorden van het plangebied aanwezig. De resedamaskerbij nestelt in holle stengels. Door het intensieve beheer binnen het plangebied is er geen geschikt nestgelegenheid voor de resedamaskerbij aanwezig. De aanwezigheid van de in de Utrechtse soortenlijst opgenomen wilde bijen is dan ook uitgesloten.

4.5.5 Paddenstoelen

De paddenstoelsoorten beschreven op de Utrechtse soortenlijst zijn soorten van kleigronden, vaak te vinden in oude bomenlanen met ondergroei. De bermen van de Europalaan vormen geen geschikt leefgebied voor de paddenstoelsoorten uit de Utrechtse soortenlijst. Daarmee is de aanwezigheid van deze soorten uit te sluiten.

4.6 Bescherming van houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom houtopstanden is de Wet natuurbescherming niet van toepassing.

5. Ingreep

De initiatiefnemer is van plan om plangebied Europalaan Noord te Utrecht te herinrichten. Ingrepen die daartoe in het plangebied kunnen plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- Graafwerkzaamheden in bermen,
- Rooien van bomen.

Het is nog niet duidelijk welke ingrepen precies zullen plaatsvinden. Mogelijke ingrepen zijn nog:

- Vervangen wegdek,
- Verwijderen/vervangen putten,
- Verwijderen afscherming met klimop.

6. Toetsing en effectbeoordeling

6.1 Beschermd gebieden (Natura 2000 en NNN)

Het Natura 2000-gebied dat het dichtste bij het plangebied ligt is 'Oostelijke Vechtplassen'. Dit gebied ligt op een afstand van meer dan 7 km van het plangebied.

Door menselijke invloeden in het tussenliggende gebied (als gevolg van de aanwezigheid van stedelijk gebied en grote wegen) zijn negatieve effecten door geluidsverstoring of visuele verstoring als gevolg van de ingreep op Natura 2000-gebieden uitgesloten. De ingreep draagt niet bij aan verreikende effecten, zoals stikstofdepositie of verdroging. De ingreep leidt dan ook niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstorend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

Een overtreding van de Wet natuurbescherming ten aanzien van Natura 2000-gebieden is dan ook niet aan de orde.

De ingreep vindt niet plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing.

6.2 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Binnen het plangebied zijn geen jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten met vaste rust- en/of verblijfplaatsen te verwachten. Het plangebied vormt geen essentieel leefgebied voor huismus. Wanneer er gefaseerd gewerkt wordt zodat mogelijke foeragerende dieren het plangebied kunnen ontvluchten, zal artikel 3.1 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming niet worden overtreden.

Voor te verwachten soorten uit categorie 5 zijn in de directe nabijheid van het plangebied, in park Transwijk, voldoende alternatieve nestmogelijkheden voor handen.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 Wet natuurbescherming.

6.3 Beschermingsregime soorten Habitatrictlijn

6.3.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Uit de resultaten blijkt dat enkele soorten vleermuizen binnen het plangebied kunnen voorkomen. In Tabel 2 is weergegeven op welke potentieel voorkomende combinatie van soorten en functies binnen het plangebied mogelijk negatieve effecten te verwachten zijn.

Tabel 2. De potentieel voorkomende soorten vleermuizen en functies

	zomerverblijfplaats	kraamverblijfplaats	paarverblijfplaats	winterverblijfplaats	vliegroute	foeragegebied
gewone dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x
ruige dwergvleermuis	x		x	x	x	x
kleine dwergvleermuis	x	x	x	x	x	x
rosse vleermuis	x					x
laatvlieger	x				x	x
Gewone grootoor	x		x	x	x	x
		Geen negatief effect te verwachten				
		Negatief effect niet uitgesloten				

Wanneer bomen met holtes gekapt worden, dan verdwijnen door de ingreep meerdere potentiële verblijfsplaatsen. In dat geval leidt de ingreep mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming. Aantasting van foerageergebieden en vliegroutes leidt indirect tot een afname van de functionaliteit van voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen en is daarmee ook een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming. Het is niet uit te sluiten of het hier om essentiële vliegroutes gaat. Nader onderzoek moet uitsluiten of het verwijderen van bepaalde bomen of een bomenrij leidt tot een verstoring van het lijnelement en een afname van het foerageergebied en daarmee mogelijk tot een overtreding van artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming.

Overige zoogdieren

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groep redelijkerwijs kan worden uitgesloten. De ingreep leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming.

6.3.2 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende beschermde soorten uit de soortgroepen planten, reptielen, amfibieën, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten. Daarmee is ook een negatief effect op deze soorten redelijkerwijs uit te sluiten. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten.

6.4 Beschermingsregime andere soorten

6.4.1 Zoogdieren

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van soorten uit deze groepen redelijkerwijs kan worden uitgesloten of dat zij voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De ingreep

leidt voor deze soorten dan ook niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming. Wel moet rekening gehouden worden met de zorgplicht.

6.4.2 Overige soortgroepen

Uit de resultaten blijkt dat de aanwezigheid van onder dit beschermingsregime vallende beschermde soorten uit de soortgroepen planten, reptielen, vissen, amfibieën, dagvlinders, libellen en overige ongewervelden redelijkerwijs kan worden uitgesloten of dat zij voor ruimtelijke ingrepen zijn vrijgesteld van de Wet natuurbescherming. De ingreep leidt derhalve niet tot een overtreding van de Wet natuurbescherming voor deze soorten. Wel moet rekening gehouden worden met de zorgplicht.

6.5 Utrechtse soortenlijst

6.5.1 Vogels

Uit de resultaten blijkt dat de merel aanwezig is binnen het plangebied. Wanneer nestgelegenheid van de merel wordt verstoord of vernield dan is dit een overtreding van de Wet natuurbescherming en gaat dat in tegen de bescherming van de Utrechtse soortenlijst.

Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor de merel. Er zijn voldoende uitwijk mogelijkheden in de directe omgeving van het plangebied. Daarbij zullen na de werkzaamheden de bermen weer beschikbaar zijn als foerageergebied waardoor het hier gaat om tijdelijke afname van de beschikbaarheid van marginaal foerageergebied. Door gefaseerd te werken hebben vogels ruim voldoende tijd om het plangebied te verlaten en elders te foerageren. Er moet altijd rekening worden gehouden met de zorgplicht.

Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van artikel 3.1 lid 1 en 2 van de Wet natuurbescherming. Wanneer de afscherming met klimop moet worden verwijderd gedurende het broedseizoen, dan zal eerst broedvogelonderzoek moeten worden uitgevoerd om verstoring en vernieling van nesten te voorkomen.

Werkzaamheden aan de afscherming met klimop buiten het broedseizoen, kunnen worden uitgevoerd zonder dat hiervoor broedvogelonderzoek moet worden uitgevoerd. Mits uit het nader onderzoek blijkt dat het geen essentieel leefgebied vormt voor de huismus.

6.5.2 Vissen en wilde bijen

Uit de resultaten blijkt dat deze soortgroepen niet aanwezig zijn.

6.5.3 Planten

Muurplanten

De op de Utrechtse soortenlijst voorkomende muurplanten zoals de tongvaren kunnen mogelijk voorkomen in straatputten.

Bij aanwezigheid van een van deze soorten, moet bij ruimtelijke ingrepen op de groeiplaats worden voorkomen dat deze waardevolle groeiplaats verdwijnt. Nader onderzoek naar tongvaren in de putten kan uitwijzen of deze soort aanwezig is binnen het plangebied

Orchideeën

De brede wespenorchis en hondskruid zijn mogelijk in het plangebied aanwezig. Wanneer de berm door werkzaamheden zal worden vernield is de kans aanwezig dat ook hiermee een standplaats van de brede wespenorchis en hondskruid zullen verdwijnen.

Bij aanwezigheid van de brede wespenorchis en hondskruid moet bij ruimtelijke ingrepen op de groeiplaats worden voorkomen dat deze waardevolle plantenbermen verdwijnen of ze moeten elders in of nabij het projectgebied worden gecompenseerd. Wanneer planten in het plangebied aanwezig blijken te zijn moeten planten onder begeleiding van een ecooloog vooraf aan de werkzaamheden worden verplant naar een geschikte locatie.

Overige plantensoorten

Van de overige plantensoorten geldt dat deze tijdens het veldbezoek niet aanwezig waren.

6.6 Bescherming van houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom, houtopstanden is artikel 4.2. van de Wet natuurbescherming niet van toepassing. Er is mogelijk wel een kapvergunning nodig.

7. Conclusies

7.1 Beschermde gebieden (Natura 2000 en NNN)

De ingreep leidt niet tot een verslechtering van de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in Natura 2000-gebieden en heeft ook geen significant verstrend effect op de soorten waarvoor Natura 2000-gebieden zijn aangewezen.

De ingreep vindt niet plaats binnen het NNN. Hierdoor is het afwegingskader Ecologische Hoofdstructuur niet van toepassing.

7.2 Beschermde soorten

7.2.1 Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

In het plangebied zijn geen vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn waargenomen of te verwachten.

Voor de andere mogelijk aanwezige soorten broedvogels geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd moeten worden. Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar en zijn een overtreding van de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 1 en 2. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, moet het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen. Ook is het dan aan te raden het aanwezige snoeiafval en de vegetatie binnen het werkterrein (ruim) voor het broedseizoen te verwijderen, om de kans op broedgevallen binnen het plangebied te beperken.

Het is niet mogelijk een ontheffing te krijgen voor het verstoren van broedende vogels.

7.2.2 Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Enkele boom-bewonende vleermuissoorten hebben mogelijk hun vaste rust- en/of verblijfplaats, foerageergebied en/of vliegroute in het plangebied. Daarom is het noodzakelijk aanvullend onderzoek naar de aanwezigheid van de onder de resultaten beschreven vleermuissoorten in het plangebied te doen. Het verdient aanbeveling dit aanvullend onderzoek uit te voeren volgens het Vleermuisprotocol 2017 van de Gegevensautoriteit Natuur.

Bij gebruikmaking van dit protocol wordt een eventuele ontheffingsaanvraag zonder aanvullende informatie vrijwel zeker in behandeling genomen. Tevens geeft het Vleermuisprotocol invulling aan de onderzoeksinspanning voortkomend uit de Wet natuurbescherming. Aanvullend vleermuisonderzoek houdt in dat er twee bezoeken in de periode 15 mei t/m 15 juli (een direct na zonsondergang en een direct voor zonsopkomst) en twee bezoeken in periode 15 augustus t/m 1 oktober (ruim na zonsondergang en ruim

voor zonsopkomst) aan het plangebied gebracht moeten worden. Deze bezoeken moeten met behulp van een *heterodyne* batdetector met *time expansion* uitgevoerd worden.

7.2.3 Utrechtse soortenlijst

Vogels

Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor de merel. Er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden in de directe omgeving van het plangebied. De bermen worden wel als foerageergebied gebruikt daarom is het van belang om bij de herinrichting van het plangebied voldoende groenstructuren worden opgenomen, zodat het plangebied voor de merel in functionaliteit niet achteruit gaat.

Voor de merel geldt dat de werkzaamheden buiten het broedseizoen uitgevoerd moeten worden. Werkzaamheden die uitgevoerd worden tijdens het broedseizoen kunnen leiden tot het verlaten van nesten met eieren of jongen en brengen de functionaliteit van de nesten in gevaar. Dit is tevens in overtreding met de Wet natuurbescherming, artikel 3.1, lid 1 en 2. Voor het broedseizoen stelt de wet geen vaste begin- of einddatum. Normaal gesproken loopt het broedseizoen voor de meeste vogelsoorten van 15 maart tot 15 juli.

Wanneer niet buiten het broedseizoen gewerkt kan worden, moet het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden door een deskundige op het gebied van beschermde soorten onderzocht worden op de aanwezigheid van broedgevallen.

Werkzaamheden aan de afscherming met klimop buiten het broedseizoen, kunnen worden uitgevoerd zonder dat hiervoor broedvogelonderzoek moet worden uitgevoerd.

Het plangebied vormt geen essentieel foerageergebied voor de merel. Er zijn voldoende uitwijkmogelijkheden in de directe omgeving van het plangebied. Daarbij zullen na de werkzaamheden de bermen weer beschikbaar zijn als foerageergebied waardoor het hier gaat om tijdelijke afname van de beschikbaarheid van marginaal foerageergebied. Door gefaseerd te werken hebben vogels ruim voldoende tijd om het plangebied te verlaten en elders te foerageren. Er moet altijd rekening worden gehouden met de zorgplicht.

Planten

Voor de tongvaren, brede wespenorchis en hondskruid geldt, dat bij ruimtelijke ingrepen op de groeiplaatsen, voorkomen moet worden dat deze waardevolle plantenbermen verdwijnen of ze moeten elders in of nabij het projectgebied worden gecompenseerd.

Door het uitvoeren van een veldbezoek in juli tijdens de bloeiperiode van de brede wespenorchis en het hondskruid, die respectievelijk lopen van juli t/m september en van juni t/m juli, waarbij ook de putten gecontroleerd kunnen worden op onder andere tongvaren, kan de aanwezigheid van deze plantensoorten definitief worden vastgesteld dan wel uitgesloten. Een groot deel van de putten langs een drukke openbare weg zijn niet zomaar veilig bereikbaar vanwege langrijdend verkeer. Echter zijn deze putten van bovenaf dicht waardoor er nauwelijks lichtinval mogelijk is in de putten. Waardoor de vestiging van tongvaren in dit type putten is uitgesloten.

7.3 Bescherming van houtopstanden

Omdat de ingreep plaatsvindt binnen de bebouwde kom houtopstanden, is artikel 4.2. van de Wet natuurbescherming niet van toepassing.

Een melding van de kapwerkzaamheden in het kader van de Wet natuurbescherming is niet nodig. Mogelijk zijn voor het kappen van de bomen nog wel gemeentelijke en/of provinciale verordeningen van toepassing.

7.4 Samenvatting

In algemene zin kan redelijkerwijs worden gesteld dat op grond van de mogelijke effecten de uitvoering van de ingreep niet door de Wet natuurbescherming wordt verhinderd, mits tijdig aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar vleermuizen. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met het broedseizoen van vogels. Afhankelijk van de resultaten van dit aanvullend onderzoek kan een aanvraag van een ontheffing en het opstellen en uitvoeren van een mitigatieplan noodzakelijk zijn.

De uitvoering van de ingreep wordt niet door het voorkomen van Utrechtse soorten verhinderd, mits aanvullend onderzoek wordt uitgevoerd naar brede wespenorchis, hondskruid en onder ander tongvaren in de periode van juli t/m september. Bij aantreffen van deze soorten zullen planten vooraf aan de werkzaamheden moeten worden verplaatst onder begeleiding van een ecooloog. Daarnaast moeten na de werkzaamheden weer voldoende groenstructuren (groene bermen) aanwezig zijn, zodat foerageergebied van de merel behouden blijft.

De gemeente weegt het belang van de Utrechtse soorten mee bij ruimtelijke ingrepen. De gemeente zorgt voor het behoud van deze soorten en stimuleert waar mogelijk het voorkomen van deze soorten. Bijvoorbeeld door het aanpassen van het maaibeeld, waardoor wilde marjolein, veldsalie, grote kaardenbol, prachtklokje, wilde reseda en wouw in het plangebied kunnen vestigen.

8. Bronnen

8.1 Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2010. Vissenatlas Noord-Brabant. Uitgeverij Profiel, Bedum.

Creemers, C.M. & J.C.W. van Delft, 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Dietz, C., A. Kiefer, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. Alle soorten van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Floron, 2011. Nieuwe Atlas van de Nederlandse Flora. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman, 2011. Cursus vleermuizen en planologie. Cursusmap, Zoogdierverseniging.

Regelink, J.R. & T. Bosch, 2007. Grote bosmuis in Winterswijk. Zoogdier 18 (2): 23.

BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

BIJ12, 2017. Kennisdocument gewone grootoorvleermuis *plecotus auritus*, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

8.2 Websites

[http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Actueel/Utrecht%20\(Utr\)/CVDR620630.html](http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/Actueel/Utrecht%20(Utr)/CVDR620630.html) (nota Utrechtse soortenlijst)

<https://gemu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=ef9cf20c02654d3b97d116910455e33b>

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.ndff-ecogrid.nl

minez.nederlandsesoorten.nl/zoeken-naar-soort

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vlinderstichting.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Foto-impressie plangebied

Figuur 2. Rondele Europaplein begroeid met onder andere paardenkastanje.

Figuur 3. Europaplein: drie bomen met grotere holtes in de zuid-oost hoek van het plangebied.

Figuur 4. Europaplein: voorbeeld van holte in een van de drie bomen langs het Europaplein.

Figuur 5. Zuidoosthoek plangebied. Grote gewone iepen, mogelijk met holtes. Veel knoesten met gaten aanwezig waarbij holtes niet zijn uit te sluiten.

Figuur 6. Mogelijke holte in zuidoostelijk deel van het plangebied.

Figuur 7. Afscheiding in zuidoostelijk deel plangebied, begroeid met klimop.

Figuur 8. Kleinere bomen zonder holtes.

Figuur 9. Kraaiennest.

Figuur 10. Graafwerkzaamheden die al worden uitgevoerd.

Figuur 11. Boom met holte ten oosten van het stoplicht, halverwege de Europalaan Noord.

Figuur 12. Oostelijk deel Europalaan, van stoplicht tot halverwege het tankstation. Een rij dunne bomen zonder holtes en een rij dikke bomen, mogelijk met holtes.

Figuur 13. Bomen net ten zuiden van het tankstation, zonder holtes.

Figuur 14. In de oost berm ten noorden van het tankstation worden werkzaamheden uitgevoerd. Binnen het afgezette stuk zijn meerdere bomen met holtes aanwezig.

Figuur 15. Boom met holtes binnen het afgezette werkterrein.

Figuur 16. Beuken in de noordwesthoek van het plangebied, mogelijk met holtes.

Figuur 17. Bomenrijen in de west berm van de Europalaan. Met name in de bomenrij tussen het fietspad en park Transwijk zijn holtes niet uit te sluiten.

Figuur 18. Voorbeeld van boom met veel knoesten met mogelijke holtes.

Figuur 19. voorbeeld van boom met holtes nabij de ingang van park Transwijk.

Figuur 20. Bomen bij de zuid-uitgang van park Transwijk.

Bijlage 2. Utrechtse soortenlijst

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Onder deze nieuwe natuurwetgeving heeft een aantal soorten dat in de Flora- en faunawet nog beschermd was geen beschermde status meer. Het gaat hierbij onder meer om muurvarens (o.a. tongvaren en steenbreekvaren) en orchideeën (o.a. brede wespenorchis en rietorchis). Dit zijn karakteristieke soorten, waarvoor de gemeente Utrecht en de vele vrijwilligers van natuur- en milieclubs in Utrecht zich jaren hebben ingezet. De gemeente Utrecht heeft in het Groenstructuurplan (actualisatie 2018) vastgelegd dat zij de investering voor het beschermen en stimuleren van deze soorten voor en tijdens de Flora- en faunawet wil behouden. Deze soortenlijst is daar een uitwerking van.

Naast de voorheen beschermde soorten, zijn er soorten die nooit een wettelijke beschermingsstatus hebben genoten, maar die belangrijk zijn voor Utrecht en waar de gemeente actief beleid op voert (bijv. wilde bijensoorten). Deze soorten, waar vrijwilligers en de gemeente zich jarenlang voor hebben ingezet, verdienen ook bescherming. Tot slot zijn er in Utrecht voorkomende soorten die van nationaal belang zijn, deze zijn (op voordracht van natuur- en milieugroepen en deskundigen) aan de Utrechtse soortenlijst toegevoegd.

De drie hierboven genoemde groepen worden beschermd door de Utrechtse soortenlijst bij werkzaamheden in opdracht van de gemeente en via de omgevingsvisie.

Tabel 1: Utrechtse soortenlijst

Leeswijzer: In onderstaande tabel staan alle 64 soorten die opgenomen zijn in de **Utrechtse soortenlijst (1^e kolom)**. Met de donkergroene arcering (kolom 2 t/m 4) wordt weergegeven op basis van welke criteria (een of meer, zie ook voorgaande paragraaf) een soort in de Utrechtse soortenlijst is opgenomen. Deze criteria zijn:

1. **Voormalig beschermd (2^e kolom)** : De groene arcering in deze kolom geeft aan dat de soort onder de Flora- en faunawet beschermd was, maar onder de wet natuurbescherming niet meer (zie ook tabel 2 in bijlage 1).
2. **Afgelopen jaren veel inspanning voor soort (3^e kolom)** : De groene arcering in deze kolom geeft aan dat de gemeente Utrecht al jaren veel inspanning pleegt om de soort te beschermen en te bevorderen (zie ook tabel 3 in bijlage 1).
3. **Nationaal belang (MAGIE) (4^e kolom)** : De groene arcering in deze kolom geeft aan dat de soort is aangedragen door natuur- en milieugroepen (MAGIE-overleg) en van nationaal belang is, omdat de soort nationaal zeer zeldzaam is of sterke achteruitgang toont op nationaal niveau (zie ook tabel 3 in bijlage 1).

Soort	Criteria voor opname in Utrechtse soortenlijst		
	Voormalig beschermd	Afgelopen jaren veel inspanning voor soort	Nationaal belang (MAGIE)
Vogels⁵			
blauwborst	Nog steeds beschermd, maar nest niet iaarrond		
kleine karekiet	Nog steeds beschermd, maar nest niet iaarrond		
merel	Nog steeds beschermd, maar nest niet iaarrond		
roerdomp	Nog steeds beschermd, maar nest niet iaarrond		
tiiftiaf	Nog steeds beschermd, maar nest niet iaarrond		
Vissen			
bittervoorn			
kleine modderkruiper			
rivierdonderpad			
Wilde bijen			
gewone slobkousbij			
grote klokiesbij			
kattenstaartbij			
klokiesdikpootbij			
lathyrusbij			
resedamaskerbij			
Planten			
aardaker			
akkerklokje		Nectarplant wilde bij	
bijenorchis		Orchidee	
brede lathyrus		Nectarplant wilde bij	
brede wespenorchis		Orchidee	
distelbremraap			

⁵ Alle van nature in Nederland in het wild levende vogels zijn onder de Wnb (en waren onder de Ffw) beschermd, en in gebruik zijnde nesten zijn altijd beschermd tijdens het broedseizoen. Voor sommige vogelsoorten geldt echter dat het nest ook buiten het broedseizoen beschermd is. In deze lijst zijn enkele Utrechtse vogelsoorten zonder buiten het broedseizoen beschermde nesten opgenomen.

dotterbloem			
fijn venushaar			
gele helmblom		Muurplant	
grasklokje		Nectarplant wilde bij	
grote kaardenbol			
grote kattenstaart		Nectarplant wilde bij	
grote keverorchis		Orchidee	
grote wederik		Nectarplant wilde bij	
hondskruid		Orchidee	
klein alaskruid		Muurplant	
kruisbladgentiaan			
maretak			
moeraswespenorchis		Orchidee	
prachtklokje		Nectarplant wilde bij	
rapunzelklokje		Nectarplant wilde bij	
rietorchis		Orchidee	
ruig klokje		Nectarplant wilde bij	
slanke sleutelbloem			
steenbreekvaren		Muurplant	
stengelloze sleutelbloem			
stengelomvattend havikskruid		Muurplant	
tongvaren		Muurplant	
veldlathyrus		Nectarplant wilde bij	
veldsalie			
vleeskleurige orchis		Orchidee	
waterdrieblad			
wilde marjolein			
wilde reseda		Nectarplant wilde bij	
winterheliotroop			
wouw		Nectarplant wilde bij	
zomerklokje		Nectarplant wilde bij	
zwanenbloem			
zwartblauwe rapunzel			
zwartsteel		Muurplant	
Paddenstoelen			
franjeamaniet			
goudporieboleet			
grauwe wasplaat			
honinggordijnzwam			
iepenbuisieszwam			
oranje oesterzwam			
populierrussula			
robiinboleet			
ruige melkzwam			
witte galgordijnzwam			

Bijlage 3. Wet- en regelgeving

Wet natuurbescherming Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

- beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
- beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
- beschermingsregime andere soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn (zie Bijlage 4).

Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgens artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;

5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd. Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

Beschermingsregime andere soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming (zie Bijlage 5).

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;
- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van vriend- of hakhout. Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 4. Vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten

Het Ministerie van LNV (nu: EZ) heeft in augustus 2009 de lijst met vogelsoorten waarvan de nesten het hele jaar door beschermd zijn aangepast. Met ingang van 26 augustus 2009 geldt een jaarronde bescherming van nestplaatsen van de soorten van categorie 1-4. Voor de soorten van categorie 5 is een inventarisatie gewenst.

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
steenuil	<i>Athene noctua</i>	1
gierzwaluw	<i>Apus apus</i>	2
huismus	<i>Passer domesticus</i>	2
roek	<i>Corvus frugilegus</i>	2
grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>	3
kerkuil	<i>Tyto alba</i>	3
oehoe	<i>Bubo bubo</i>	3
ooievaar	<i>Ciconia ciconia</i>	3
slechtvalk	<i>Falco peregrinus</i>	3
boomvalk	<i>Falco subbuteo</i>	4
buizerd	<i>Buteo buteo</i>	4
havik	<i>Accipiter gentilis</i>	4
ransuil	<i>Asio otus</i>	4
sperwer	<i>Accipiter nisus</i>	4
wespendief	<i>Pernis apivorus</i>	4
zwarte wouw	<i>Milvus migrans</i>	4
blauwe reiger	<i>Ardea cinerea</i>	5
boerenzwaluw	<i>Hirundo rustica</i>	5
bonte vliegenvanger	<i>Ficedula hypoleuca</i>	5
boomklever	<i>Sitta europaea</i>	5
boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	5
bosuil	<i>Strix aluco</i>	5
brilduiker	<i>Bucephala clangula</i>	5
draaihals	<i>Jynx torquilla</i>	5
eidereend	<i>Somateria mollissima</i>	5
ekster	<i>Pica pica</i>	5
gekraagde roodstaart	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	5
glanskop	<i>Parus palustris</i>	5
grauwe vliegenvanger	<i>Muscicapa striata</i>	5
groene specht	<i>Picus viridis</i>	5
grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	5
hop	<i>Upupa epops</i>	5
huiszwaluw	<i>Delichon urbicum</i>	5
ijsvogel	<i>Alcedo atthis</i>	5

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Categorie
kleine bonte specht	<i>Dendrocopos minor</i>	5
kleine vliegenvanger	<i>Ficedula parva</i>	5
koolmees	<i>Parus major</i>	5
kortsnavelboomkruiper	<i>Certhia familiaris macrodactyla</i>	5
oeverzwaluw	<i>Riparia riparia</i>	5
pimpelmees	<i>Parus caeruleus</i>	5
raaf	<i>Corvus corax</i>	5
ruigpootuil	<i>Aegolius funereus</i>	5
spreeuw	<i>Sturnus vulgaris</i>	5
tapuit	<i>Oenanthe oenanthe</i>	5
torenvalk	<i>Falco tinnunculus</i>	5
zeearend	<i>Haliaeetus albicilla</i>	5
zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	5
zwarte mees	<i>Periparus ater</i>	5
zwarte roodstaart	<i>Phoenicurus ochruros</i>	5
zwarte specht	<i>Dryocopus martius</i>	5

Bijlage 5. Vrijstelling per provincie

De volgende soorten zijn voor ruimtelijke ingrepen voor alle provincies vrijgesteld:

Amfibieën

- bruine kikker (*Rana temporaria*)
- gewone pad (*Bufo bufo*)
- kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*)
- meerkikker (*Rana ridibunda*)
- middelste groene kikker/bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*)

Zoogdieren

- bosmuis (*Apodemus sylvaticus*)
- egel (*Erinaceus europeus*)
- haas (*Lepus europeus*)
- huisspitsmuis (*Crocidura russula*)
- ondergrondse woelmuis (*Pitymys subterraneus*)
- ree (*Capreolus capreolus*)
- tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*)
- woelrat (*Arvicola terrestris*)

De volgende zoogdieren zijn in de provincies Drenthe, Noord-Brabant, Noord-Holland, Gelderland en Overijssel niet vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

- bunzing (*Mustela putorius*)
- hermelijn (*Mustela erminea*)
- wezel (*Mustela nivalis*)

De volgende zoogdieren zijn in de provincie Friesland niet vrijgesteld van de Wet natuurbescherming:

- vos (*Vulpes vulpes*)
- konijn (*Oryctolagus cuniculus*)

Alle hierboven genoemde amfibieën- en zoogdiersoorten zijn vrijgesteld voor gebieden waar het ministerie van EZ bevoegd gezag voor is.

De volgende soorten zijn in Limburg alleen in vaste perioden vrijgesteld:

- hazelworm (*Anguis fragilis*): 1 juli t/m 30 september
- levendbarende hagedis (*Zootoca vivipara*) 15 augustus t/m 15 oktober
- eekhoorn (*Sciurus vulgaris*) 1 maart t/m 30 april en 1 juli t/m 30 november
- steenmarter (*Martes foina*) 15 augustus t/m 28/29 februari